

Paul n sob gbaun si'a n tis **ROOM** dim la nwa

¹ Man Paul on a Yesu Kiristo tumtum, ka Wina'am buol m ye m a Yesu Kiristo Tumtum la, ka gani m tum ye m mool o labasuŋ la, sobid ne'.

² Wina'am da denjim zi'el noor labasuŋ la yela, ka li yi o nodi'esidib sa'an, line sob Wina'am gbaunin, ³ ka ane Wina'am Biig ti Zugsob Yesu Kiristo la yela. Ti ya'a ten'es on a ninsaal la yela, ti mi' ye o ane David yaan. ⁴ Ka ti ya'a ten'es on a Wina'am ka a su'um nyain la yela, ti nye ka Wina'am vu'ug o kumin, ka ala ka o pa'al ne paŋ ye o ane o Biig. ⁵ Wina'am tis mam o popielim piini n ke ka m aa o Tumtum ka li yi ne ti Zugsob Yesu Kiristo la ni na, ye m ke ka dunia buudi wusa niŋ o yadda ka siak o noor, ti Zugsob yu'ur zug. ⁶ Ka yanam meŋ bane ka Wina'am gani ya ye ya aa Yesu Kiristo nidib la, me pa'asi ani.

⁷ M sobid gbaun kaŋa n tisid yanam bane wusa be Room tenjin ka Wina'am noŋi ya ka gani ya ye ya aa o meŋ nidib gullim la.

Ti Ba' Wina'am ne ti Zugsob Yesu Kiristo la na tisi ya yelsum ne sumalisim.

Paul n bood ye o tum si'em Room ni la yela

⁸ Yiiga daan m pu'us Wina'am bareka Yesu Kiristo ni, ya wusa zug, ka me pu'us o dunia wusa wum ya yadda niŋir labaar la zug, ⁹ ka yiti tiendi ya yela m pu'usugin saŋa wusa. Wina'am

on ka m tum o tuuma ne m ya'am wusa n moon labasuŋ o Biig la yela la, mi' ye man yel si'el la ane sida. ¹⁰ M sos Wina'am ye o boodim na yu'un ke ka m nyaŋe kena n kaae ya nannanna.

¹¹ M ya'amleog be ya sa'an hale ka m bood ye m nyee ya, ka ke ka ya na di'e piini line yi Wina'am Siig Suŋ ni na la, ka ya na nye paŋ.

¹² Man yel si'el la ane ye, mam ne yanam na la'am nye suŋir. Ka yanam na suŋ mam, ka mam me na suŋi ya, ti yadda niŋir Wina'am poogin la.

¹³ M ba'abiise m bood ye ya baŋ ye m mo noor si'em sa, ye m kena kaae ya. Ka saŋkan la sa ne nwa, ka yel sieba vi'i m ka m pu nyaŋe. Ka m bood ye m ke ka Room dim sieba tiake ba sunya ka dol Zugsob la, wuu man niŋ bane ka' Jew dim buudi sieba la ni si'em la. ¹⁴ Mam di nidib wusa sam labasuŋ la yela, Greek dim ne bane ka' ba buudi, nimbane ka ba nini nie ne nimbane ka ba nini pu nie. ¹⁵ Dinzug ka m me bood hale ye m mool labasuŋ yela la yanam bane be Room teŋin la sa'an.

Wina'am paŋ labasuŋin la yela

¹⁶ Li ane labasuŋ la ni, ka Wina'am paŋ ke ka nimbane wusa niŋ o yadda la nyet faangir, Jew dim la yiiga la'am ne bane ka' Jew dim la. Linsug ka nyan pu mor m labasuŋ la yelaa. ¹⁷ Li pa'ani ti Wina'am niŋid si'em n ke ka ti aa popielim dim o tuon. Ka li ane ti yadda niŋir Yesu Kiristo ni gullim ke ka ti mor popielim. Li dolne lin da sob Wina'am gbaunin ye, "One a popielim daana Wina'am tuon la na voe ne o yadda niŋir Wina'am ni."

Ninsaalibi ka' buud Wina'am tuon la yela

¹⁸ Wina'am supeen nieya, ka yit arazana ni lut nidib tuumbe'ed ne nimbane tum be'ed ka li pu dol Wina'am suere zut. Ka ba vi'id yelsida ne ba tuumbe'ed, ka li pu tumi ba nii. ¹⁹ Bun lin ka ninsaal na tun'e ban Wina'am yela la, nie nyain ba sa'an; ka Wina'am menj nie li pa'ali ba. Dinzug ka o supeen li na. ²⁰ Hale sanƙan ka Wina'am da maal dunia sa la, nidib nyet Wina'am maal si'el. Ka linzug ka ba gban'e li gbin ka ban Wina'am a si'em la'am ne ban pu nye o ne ba nini laa, ka ban ye o mor paƙ kane ka' naare, ka a Wina'am. Ka dinzug ka ba ku nyaƙe yel ye ba zi' Wina'am yelaa.

²¹ Ba pu tis o na'asi kan ka o nar ye o di'e laa, ka pu pu'us o bareka, la'am ne ban mi' ye o be laa. Ka ba ten'esug lieb zolim. Ka ba ya'am a yoog, ka ku nyaƙe gban'e si'el gbin ne. ²² Ba yel ye ba ane ya'am dim, ka lee a zon, ²³ ka pu na'asid Wina'am one mor na'am ka ku kpi laa, ka lee tiake na'asid si'elnam bane ka nidib maan, ka ba wenne ninsaalib bane na kpi la, bee niis bee bunkonbid bee si'elnam bane vuudi ba poya zut ne.

²⁴ Dinzugo, Wina'am basi ba ye ba niƙ dian'ad dine ka ba ya'am bood ka diis taaba nyan ba niƙgbina ni. ²⁵ Ba basid Wina'am yelsida la ka pu na'asid Wina'am one maal si'el wusa laa, one nar ne zun'or saƙa line ka' naare, ka lee dol dama'ar, ka na'asid dine ka Wina'am maal la, ka maane li maluƙ.

²⁶ Dinzug Wina'am basi ba ye ba niƙ ba ya'amleog dine mor nyan. Ka po'abi naan dig

ne dap la wuu Wina'am bood ye li a si'em la. Ka ba basi li ka lee dig ne taaba. ²⁷ Ka dap la me bas po'ab la. Ka ya'amleog more ba bedego ba dap taaba yela. Ka dap niñid si'elnam dine mor nyan ne taaba. Ka dinzug ka ba di'ed namisug kane ka ba nar ne ba di'ed la ba meñ niñgbina ni, ban niñid si'el la yela.

²⁸ Ka ninsaalibi zan'as ye ba mor yelsida Wina'am yela ba potenda ni la zug, Wina'am basi ba ye ba mor ya'amyooog ka niñid dine ka ba pu nar ye ba niñida. ²⁹ Ka bunbe'ed buudi wusa more ba. Ka li a bun bugusum, ne fufum ne kisug ne nennim ne ninkuud ne zaba ne dama'ar ne sutoog. Ba keend, ³⁰ ka pian'ade sa'amid ba taaba zut, ka kis Wina'am, ka a nimponannib, ka mor nyeesim, ka nwe'edi ba meñ nyo'og, ka ied suepaal n na tum tuumbe'ed, ka zan'asid ba manam ne ba saamnam noya, ³¹ ka a ninyood, ka pu doli ba nozi'elugo, ka pu mor nonjir ne ba taaba sa'ane ka me pu zoti nimbaanliga. ³² Ba mi' ye Wina'am suer poogin, ninkane niñid bunbe'ed bama nar ne ku'um, ka zan'as ka kpelim niñid ala. Ka line a be'ed gaad ala, ane ye ba me yel ye nimbane niñid ala ane ninsuma.

2

Wina'am saria kadib la yela

¹ Fu ya'a kati fu taaba saria ka koosi ba be'ed, fun pun koos ne fu meñ be'ed bozugo fun me tum ne ala. ² Ti mi' ye Wina'am ane yelsida sob ka na kad nimbama nwa tuumbe'ed saria n koos. ³ M zua, fu ya'a yel sieba bane tum tuumbe'ed bama

ye ba niŋ be'ed, ka fu meŋ tum ala, fu ten'es ye fu na nyanje pons Wina'am n kad tuumbe'ed saria la bee? ⁴ Ka fu ne'es Wina'am n niŋ si'em n na'asi ti su'uŋa ka mor sumotir bedego ne ti la bee? Ka zi' ye Wina'am na'asi ti ye o ke ka ti tiak ka bas tuumbe'ed la bee?

⁵ Fu mor zugkpi'eunŋ ka zan'as ye fu tiake bas tuumbe'ed. Dinzugo fu paasi fu meŋ ne namisug line ka fu na ti nye daar kan ka Wina'am na kad saria ne yelsida, ka o supeen na nie paalo ni la. ⁶ Wina'am na tis so' mekama nyood wuu on tum si'em la, ⁷ ka na zaŋ nyovur line ka' naare n tis bane modig n tum tuumsuma, ka bood na'asi Wina'am sa'an ne nyovur line ka' naar la. ⁸ Ka o supeen na lu bane boodi ba meŋ, ka zan'as yelsida, ka siak tuumbe'ed la zut. ⁹ O na zaŋ namisug ne daamug n tis ninsaalib bane wusa tum tuumbe'ed. Jew dim la na nyee li yiiga, ka bane ka' Jew dim la me tia'al. ¹⁰ Ka o na zaŋ na'asi ne sumalisim n tis nimbane wusa tum tuumsuma. Jew dim na nyee li yiiga men, ka bane ka' Jew dim la tia'al. ¹¹ Wina'am pu mor baraganŋ ne nidibaa.

¹² Nimbane ka' Jew dim la pu mor wada line ka Moses di'e Wina'am sa'an laa. Amaa ba tuumbe'ed la zug ka ba na kpi, la'am ne ban pu mor wada laa. Jew dim la mor Moses wada la, ka lee tum tuumbe'ed. Ka Wina'am na kadi ba saria ne wada la. ¹³ Li ka' bane wum wada la a popielim dim Wina'am tuone, ka lee ane bane niŋid wuu wada la yel si'em la. ¹⁴ Nimbane ka' Jew dim la pu mor Moses wada laa. Ka li ya'a aa ba meŋ boodim ka ba niŋid wuu wada la yel

si'em la, ba meṅ ten'esug ane wada ba sa'an, la'am ne ban pu mor Moses wada la. ¹⁵ Ba ninṅir pa'al ye wada la yel si'el la be ba sunfin, ka ba poten'er line mi' su'um ne be'ed la me pa'al ye li a sida. Ka ba ten'esug yiti yeli ba daasi'er ye ba pu niṅ su'um, ka yiti lem yiisi ba. ¹⁶ Li na ane anwa. Daakan ka Wina'am na kad nidib poten'esua'ada saria, ka li yi Yesu Kiristo ni na. Ala ka labasuṅ kane ka m moon la pa'an.

Jew dim ne wada la yela

¹⁷ Ka fun kane buol fu meṅ ye Jew dim yinni la, fu yela a bo? Fun mor Moses wada la zug, ka fu ten'es ye Wina'am na di'e uf bee? Fu nwe'ed nyo'og ye fu ane Wina'am nid, ¹⁸ ka mi' Wina'am boodim. Ka wada la pa'al uf fun na gaṅ line a su'um. ¹⁹ Ka fun mor wada line ke ka fu baṅ mi'ilim ne sida wusa la zug, ka fu ten'es ye fu ane ninkane na nyaṅe zamis bane zi' Wina'am wada, ne bane be likin, ²⁰ ka ten'es ye fu na zamis bane a zon la, ne bane a biis, ka pa'ane fu taaba, ²¹ bo ka fu pu zamisi fu meṅa? Ka moon ye nidib da zuuda, ka fu meṅ lee zuuda? ²² Fun kane yel ye ba da sa'am po'ab la, fu meṅ sa'am po'ab bee? Ya pu siak ye ba maalim ba'are, amaa ya meṅ zuud ba'ar la'ad. ²³ Ka nwe'ed nyo'og ne Wina'am wada, ka me sa'ami li ka diis Wina'am nyan. ²⁴ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunṅin ye, "Yanam Jew dim zug, ka bane ka' Jew dim la pian'ad be'ed n sa'amid Wina'am yu'ur."

²⁵ Fu ya'a siak wada la, fu baṅo kpen'eb line pa'al ye fu ane Wina'am nid yinni la mor nyood. Ka fu ya'a sa'am wada la, fu baṅo kpen'eb la ane

zaalim. ²⁶ Ka bane ka' Jew dim, ka pu kpen'e baŋo la, ya'a siak wada la noyelug, Wina'am na gosi ba wuu bane kpen'ed baŋo. ²⁷ Yanam Jew dim mor wada la gbaunin, ka kpen'ed baŋo, ka lee sa'am wada la. Ka bane pu kpen'e baŋo ba ningbina ni, ka lee siak wada la, na pa'al yanam yela ye ya tum tuumbe'ed.

²⁸⁻²⁹ Li ka'ane ninjkane mor Jew dim zanbin o ningbina ni sid a Jew nida. Li ane one dol Wina'am o sunfin. Ka baŋo kpen'eb line a sida la, ka' o ningbina ni, ka lee be o sunfin. Ka Wina'am Siig Sun maali li. Ka li ka'ane wada la maali lii. Ninkane sid a Jew nid la, di'e zun'or Wina'am ni, ka ka' ninsaalibinee.

3

¹ M ye m bu'os bu'osa wuu ninsaalib yiti ninid si'em la ka lebis m meŋ lebisa. Ka bo nyood ka Jew dim la nye n gaad bane ka' Jew dim la? Ka ba baŋo kpen'eb la nyood a bo? ² Li ane bedego. Yiiga daan, Wina'am da gu'uli ba o noor pian'ad.

³ Ka ba sieba ya'a da ka'ane yelsida dima li na ke ka Wina'am ku a yelsida sob bee? ⁴ Ayei, baa bi'elaa! Hale nidib wusa ya'a a ziri dim, Wina'am na kpelim a sida sob. Li dol ne lin da sob Wina'am gbaunin si'em la ye, "Li nar ka Wina'am a yelsida sob. Ka on kat saria si'em la zi'enid."

⁵ Wina'am tuumsoma la ya'a nie pa'al tinam tuumbe'ede, ti na yel ye Wina'am n tekidi ti tubor la o tum tuumbe'ed bee? Ayei, baa bi'elaa! ⁶ Wina'am ya'a ka'ane sida soba, o naan ku nyanen kadin dunia nidib saria. ⁷ Ka m ya'a ane

ziri sob ka man ziri la zug ya'a ke ka Wina'am yelsida la paasid, ka tisid Wina'am zun'or, ba mor suer na kad man saria ye m ane tuumbe'ed daana? ⁸ Ka bo ka ti ku tum tuumbe'ed n ket ka bunsuma doli li? Ninsieba tu'ud man n yet ye mane yeli ala. Wina'am na koos ba yela be'ed wuu lin nare ba si'em.

So' kae' n a popiel la yela

⁹ Aa, to. Tinam bane a Jew dim la a su'um gat bane ka' Jew dim la bee? Ayei. M pun denjim pa'al ye tuumbe'ed mor pañ ne Jew dim la'am ne bane ka' Jew dim wusa. ¹⁰ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunjin ye,

“Baa nid yinni kae' a popiel soba.

¹¹ So' kae' n bañ Wina'am yelaa,
bee bood ye o mi' Wina'am.

¹² Ninsaalib wusa kedigne
ka pu dol Wina'am suere ka me bodig.

So' kae' n niñid line a su'um,
hale baa yinni mene.

¹³ Ba kukoya wenne yaug za'anoor line ka ba pu yooda.

Ba more ba zilima pian'ad ne dama'ar.

Ba noor toe wenne yabigne.

¹⁴ Ba noor pian'ad ane nopoor ne tu'ud gullim.

¹⁵ Ba sunya duod to'oto ye ba ku nid.

¹⁶ Ka zin'ikan ka ba gaad wusa susa'an na be anina.

¹⁷ Ba zi' sumalisim suere,

¹⁸ ka me pu zot Wina'am.”

¹⁹ Ti mi' ye wada la ya'a yel si'el, li yeti tisid bane doli li la. Linzug ka nidib wusa bane mor wada la ne bane ka'a li la, na sini ba noor. Ka ba

wusa na tu'asi ba yela Wina'am tuon ka ko'onj buod. ²⁰ Ninsaal kae' na niñ wada la yel si'em la, ka a popielim daan Wina'am tuone. Li ane wada la ni, ka ninsaalib ban ye ba ane tuumbe'ed dim.

Wina'am n ket ka nidib a popielim dim o tuon la yela

²¹ Ka nannanna Wina'am nie pa'al on niñid si'em n ke ka ninsaalib a popielim dim o tuon. Ka Wina'am nodi'esidib ne wada la pa'ali ti li yela, ka li lee pu yine wada la dolim ni naa.

²² Wina'am ket ka ninsaalib bane wusa niñ Yesu Kiristo yadda la a popielim dim o tuon ka li yine ba yadda niñir Yesu Kiristo ni, ka pu mor baragan ye Jew dim nwa, ka bane ka' Jew dimi nwaa. ²³ Ninsaalib wusa tum tuumbe'ed ka ko'onj Wina'am yelsum. ²⁴ Ka di'e buod Wina'am tuon line a o piini n tisi ti, ka li yi ne Yesu Kiristo ni na, one faaenn ti la. ²⁵ Wina'am zañ o n tis ye o kpi, ka o ziim yi, ye o ke ka Wina'am supeen naae ne ti. Ka ti naal noor ne o tinam niñ o yadda la. O niñ ala ye o pa'al ye o ane popielim sob. Saña kane da gaad la, Wina'am da mor sumbugusum ne ninsaalib, ka pu geligidi ba tuumbe'ede. ²⁶ Ka nannanna, o niñ ne' ye o pa'al ye o meñ ane popielim sob, ka me ke ka ninkane niñ Yesu yadda la a popielim sob o tuon.

²⁷ Dinzugo, si'el kae' ka ti na nwe'e nyo'og ne lii. Li ka'ane ninsaalib n dol wada la na ke ka ba nyañe nwe'e nyo'ogo. Li ane ban niñ Yesu Kiristo yadda la zug. ²⁸ Ti gban'e ye so' yadda niñir Kiristo ni gullim na ke ka Wina'am ke ka o a popielim sob o tuon, ka ka'ane on dol wada la zugo.

29 Ya ten'es ye Wina'am ane Jew dim la Wina'am ma'anee? Ayei, o ane Jew dim ne bane ka' Jew dim la wusa Wina'am. 30 Wina'am ane yinni, ka na ke ka Jew dim ne bane ka' Jew dim la me a popielim dim o tuon, ba wusa yadda ninjir ni. 31 Ya ten'es ye tinam pa'al ye nidib di'ed popielim ba yadda ninjir zug la, ket ka wada la a zaalim bee? Ayei, baa bi'elaa. Ti lee ke ka wada la zi'e su'uṅa.

4

Abraham yela

1 Ti na yel Abraham one aa tinam bane a Jew dim yaab la yela ye bo? O da nye bo? 2 On da ninjid si'em la ya'a keen ka o a popielim sob Wina'am tuon, o da naan moren si'el na nwe'e nyo'og, ka lee ku nyane nwe'ed nyo'og Wina'am tuone. 3 Li sob Wina'am gbaunjin ye, "Abraham da ninj Wina'am yadda, ka Wina'am geligi li ka yel ye o ane popielim sob o tuon."

4 Nid ya'a tum tuuma, o di'ed yood. Ka ba lee ku geligi li ye li ane piinii, amaa li lee ane dine nar ye o di'e. 5 Ninjkane tia' o yadda ninjir ka ka'ane o tuumsoma, ka ninj yadda ye o na di buod Wina'am tuon o yadda ninjir zug, Wina'am na gelig ninjan yadda ninjir ka o lieb popielim daan o tuon. 6 David me da yel ninsaal sumalisim yela ka li be Wina'am gbaunjin ye, Wina'am gelig ye o ane popielim sob, ka li ka'ane o tuuma zugo. Ka ye,

7 "Sumalisim be ne bane ka Wina'am di suguru
ne ba
ka yiisi ba tuumbe'ed n bas la.

⁸ Sumalisim be ne niŋkane tum tuumbe'ed
ka Zugsob la ku geligi li laa.”

⁹ Sumalisim line ka David pian' li yela la, ka'ane nimbane kpen'e baŋo la din ma'anee. Li me ane nimbane pu kpen'e baŋo la din. Ti denjim sob ye, “Abraham da niŋ Wina'am yadda, ka Wina'am geligi li ka yel ye o ane popielim sob o tuon.” ¹⁰ Ten'esimi saŋkan ka li da niŋ la yela. Li da ane Abraham daa nam pu kpen'e baŋo la, ka ka' li nya'aŋa. ¹¹ Abraham da siak baŋo kpen'eb la, ka li ane zanbin, ka pa'al ye saŋkan ka o nam pu kpen'e baŋo laa, Wina'am da gelig ka o a popielim sob o tuon, o yadda niŋir la zug. Dinzug, Abraham ane bama yiiga, bane wusa niŋ Wina'am yadda ka Wina'am gelig ka ba a popielim dim o tuon, ka pu kpen'e baŋo la. ¹² Abraham me a nimbama ni yiiga nimbane kpen'e baŋo, ka li ka'ane kpen'eb la ma'anee, ka ane ban niŋ Wina'am yadda wuu Abraham da niŋ si'em, ka da nam pu kpen'e baŋo laa.

Wina'am nozi'elug di'er la yela

¹³ Wina'am da zi'el noor tis Abraham ne o yaas, ye bane na ti so' dunia. Ka li ka'ane Abraham da dol wada la zug ka o da zi'el noor laa, ka ane on da niŋ Wina'am yadda ka o gelig ka o a popielim sob o tuon la zug. ¹⁴ Ka li ya'a aan bane dol wada la n di'edin Wina'am yelsum la, ninsaalib yadda niŋir Wina'am ni, ne o noor zi'elug la na aan zaalim. ¹⁵ Wada la ket ka Wina'am supeen lut na. Ka wada la ya'a kae' wadasa'uŋ me ku bee.

¹⁶ Linzug ninsaalib bane niŋ Wina'am yadda la di'ed o noorzi'elug ka li yine o popielim ni na,

ye Abraham yaas wusa sid na di'e o noorzi'elug la. Ka li ka'ane o yaas bane dol wada la gullimnee, ka me ane bane niŋ Wina'am yadda wuu Abraham da niŋ si'em la. Abraham aa ti wusa yaab. ¹⁷ Li dolne Wina'am da yel si'em o gbauŋin ye, "M na ke ka fu a buudi bedego yaab." Noorzi'elug la sid ane si'el Wina'am tuon, on ka Abraham niŋ o yadda la, ka o ket ka kum vu'ug, ka o noyelug ket ka line kae' na be la.

¹⁸ Abraham n da gos ka li a si'em la, ti'ir da kae' ne biig nyeebo. Ka o da niŋ Wina'am yadda ka mor ti'ir. Ka linzug o da a buudi bedego yaab. Li dolne Wina'am da yel o ye, o yaas na ti a anwa bedego. ¹⁹ Ka o da gos o menji kudug n a wuu yuma kobuga la, dinzug ka o da pu mor poten'er ne biig du'am yela ya'asa, ne Sara da a kundu'ar men la, la'am ne wala, Abraham yadda niŋir Wina'am ni pu bukee. ²⁰ O da pu bas o yadda niŋir ne Wina'am, ka me pu bi'esid o noorzi'elugo. O yadda niŋir ke ka o nye paŋ. Ka o tis Wina'am na'asi, ²¹ ka mi' su'uŋa ye Wina'am na nyanje maal si'el wusa o noorzi'elug ni. ²² Ka linzug ka o yadda niŋir ke ka Wina'am gelig ka o a popielim sob o tuon. ²³ Lin da sob si'em la ye Wina'am siak ka o a popielim sob la ka'ane on zug gullimnee, ²⁴ ka li me ane tinam zug men. Wina'am me gelig tinam ka ti a popielim dim o tuon, tinam bane niŋ Wina'am yadda la, one vu'ug ti Zugsob Yesu kumin la. ²⁵ Wina'am da ke ka Yesu kpi ti tuumbe'ed zug, ka vu'ug o kumin ye o ke ka ti a popielim dim o tuon.

5

Popielim dim Wina'am tuon la yela

¹ Dinzugo, Wina'am ke ka ti a popielim dim o tuon, ka li yi ne ti yadda ninjir la zug. Ka linzug ka ti naalim ne Wina'am. Ka li ane ti Zugsob Yesu Kiristo ma'asim la zug. ² Kiristo ke ka ti nye Wina'am popielim piini ka more li kinj kinj, ka me mor ti'ir ye ti na la'am di'e na'asi ne Wina'am. Ka li tisi ti sumalisim. ³ Ka ti me mor sumalisim ti namisug la zug, n mi' ye namisug ke ka ti nyaŋe modig. ⁴ Ka ti ya'a modig, li me pa'al ye ti nye kplansug ka a su'um. Ka lin ke ka ti mor ti'ir ye ti na ti be ne Wina'am. ⁵ Ka Wina'am pesigi o nonjire ti sunya ni, ka li yine o Siig Sunj ni na, on ka Wina'am tisi ti la. Ka linzug ka ti'ir kaŋa ka' ziri ti'ire.

⁶ Wina'am n gaŋ saŋsi'a la, tinam daa nan a tuumbe'ed dim ka ka' sunjir la, ka Kiristo kpi tisi ti. ⁷ Li toe ka so' di'e popiel nid ku'um n kpi. Amaa daasi'ere so' na siaki kpi ninsuŋ yela. ⁸ Ka Wina'am pa'ali ti o nonjir a bedego si'em, tinam daa nan a tuumbe'ed dim ka Kiristo kpi tisi ti la.

⁹ Ka o ziim la ke ka Wina'am ke ka ti a popielim dim o tuon, linzug bi'esug len kae' ye Kiristo na faann ti' ka ti ku nye Wina'am supeene. ¹⁰ Ti da ane dataas ne Wina'am. Ka o Biig la kum ke ka o naal ne ti. Ka tinam naal ne Wina'am la, ka bi'esug len kae' ye Kiristo nyovur na faann ti. ¹¹ Ka line len paas ane ye ti maal sumalisim ne Wina'am n ninj si'el la. Ka li ane ti Zugsob Yesu Kiristo la zug, on kane yu'un naali ti ne Wina'am la.

Adam ne Yesu Kiristo la yela

¹² Dau yinni da tum tuumbe'ed, ka nan ke ka tuumbe'ed sig dunia ni na. Ka o tuumbe'ed la zug, ka ku'um kena. Ka linzug ka ku'um lo'omis ninsaalib wusa, ban tum tuumbe'ed la zug. ¹³ Saŋkan ka Wina'am da nam pu tis Moses o wada la, tuumbe'ed da be. Ka wada ya'a kae', Wina'am pu geligid tuumbe'ede. ¹⁴ Ka Adam saŋa ti paae Moses saŋa, ku'um pun paae nidib wusa, hale ne bane tum tuumbe'ed ka li pu a wuu Adam da zan'as Wina'am noyelug si'em laa.

Adam ne Yesu Kiristo one kenn o nya'aŋ na la wenne taaba, ¹⁵ ka lee ka' bun yinni. Ka Wina'am piini pu wenne Adam tuumbe'ede. Dau yinni tuumbe'ed la ke ka nidib bedego kpiid. Ka Wina'am popielim gaad ala bedego. Ka o piini line yit dau yinni one a Yesu Kiristo la popielim ni, zu'eya n tis nidib bedego. ¹⁶ Dine dol Wina'am piini pu wenne line dol dau yinni la tuumbe'ede. Saria kadib line dol tuumbe'ed yinni la ane koosbe'ed. Ka Wina'am piini line dol tuumbe'ed bedego ane ye Wina'am ke ka ti a popielim dim o tuon. ¹⁷ Dau yinni tuumbe'ed la zug, ka kum paae nidib wusa, ka li yi dau kaŋa ni. Ka line dol Yesu Kiristo tuuma la gaad ala. Nidib bane wusa di'ed Wina'am popielim line zu'e ne o piini dine a popielim la, na nye na'am ne nyovur. Ka li yi ne dau yinni one a Yesu Kiristo la ni.

¹⁸ Aa to. Tuumbe'ed yinni la ke ka nidib wusa nye saria kadib be'ed Wina'am sa'an. Ala men Yesu Kiristo popielim tuum yinni ke ka Wina'am ke ka nidib wusa a popielim dim o tuon, ka tisi

ba nyovur. ¹⁹ Nid yinni la zan'as Wina'am noor la ke ka nidib bedego a tuumbe'ed dim Wina'am tuon. Ala men ka nid yinni la siak Wina'am noor la ke ka Wina'am ke ka nidib bedego a popielim dim o tuon.

²⁰ Wada la da kena ye li ke ka wadasa'uŋ nobug. Ka tuumbe'ed n nobug la Wina'am popielim piini nobug bedego gaad ala. ²¹ Tuumbe'ed nyaŋed nidib wusa ka ba kpiid. Ala men Wina'am ke ka ti a popielim dim o tuon la zug ka o popielim so'e ti ka tisi ti nyovur line ka' naare, ka li yine ti Zugsob Yesu Kiristo ni.

6

Tuumbe'ed ne popielim la yela

¹ Dinzugo, ti na yel ye bo? Ti na yel ye, ti na kpelim tum tuumbe'ed ye Wina'am popielim piini la nobug bee? ² Ayei, baa bi'elaa. Li wenne ti daa kpi ne, ka linzug tuumbe'ed pu len so'e tii. Dinzugo ti ku kpelim niŋ wuu tuumbe'ed nan so'e tii. ³ Ya sid mi' ye tinam bane di'e Wina'am ku'om suub ka lieb yinni ne Yesu Kiristo la, me lieb yinni ne o ku'um la. ⁴ Kiristo da kpiya ka ba mum o, ka Wina'am vu'ug o kumin ne o paŋ. Ka ala men, ti daa di'e ku'om suub, ka li wenne ti daa kpi ka ba mumi ti ne o, ye ti vu'ug n di'e vumpaal ka kpelim bee li ni.

⁵ Li ya'a a sida ye ti daa lieb yinni ne Kiristo n kpi wuu on niŋ si'em, ala men ti sid na a yinni ne o, n vu'ug kumin wuu on me niŋ si'em la. ⁶ Ti mi' ye tinam meŋ daa a be'ed si'em la, ti daa kpi ne o dapuudir zug, ye ti tuumbe'ed ya'amleog

paŋ sa'am, ka tuumbe'ed ku len so'e ti wuu ti aa li yamugo. ⁷ Nid ya'a kpi, o nye yolisim ne tuumbe'ed paŋ.

⁸ Ka tiname sadigim kpi ne Kiristo la, ti siak ye ti me na voe ne o. ⁹ Ti mi' ye Wina'am sadigim vu'ug Kiristo kumin la, o kudum ku len kpil. Kum len ka' paŋ o sa'ane. ¹⁰ O da kpi vuguri ti tuumbe'ed zug ka li ku len daam oo. Ka o nan voe, ka voe ye o na'as Wina'am. ¹¹ Ka ala men, ya meŋ ten'esimi ye yaname a yinni ne Yesu Kiristo la zug, ya meŋ kpi ka tuumbe'ed ku len so'e yaa, ka ya me voe ye ya na'as Wina'am.

¹² Da ke ka tuumbe'ed len so'e ya ningbina ye ya siak ya'amleog be'ed bane ka ya ningbina bood la. ¹³ Da pesigi ya ningbina luas wusa n tis tuumbe'ed ye tuumbe'ed more ba n tum be'ede, ka lee pesigi ya meŋ n tis Wina'am; ka ya ane nimbane ka o more ya yi kumin n keŋ vumin. Pesigimi ya ningbina luas wusa n tis Wina'am ye o more ba n tum popiel tuuma. ¹⁴ Wada la pu so'e yaa, ka Wina'am popielim lee so'e ya. Linzug tuumbe'ed pu so'e yaa.

¹⁵ Aa to. Wada la pu so'e tii, ka Wina'am popielim lee so'e ti. Linzug ti na kpelim tum tuumbe'ed bee? Ayei, baa bi'elaa. ¹⁶ Ya ya'a pesigi ya meŋ ka a so' yamis ka siak o noor, ya sid ane one ka ya siak la yamis. Ya ya'a siaki tum tuumbe'ed, ya ane tuumbe'ed yamis, ka lin dol ku'um. Ka ya ya'a siak Wina'am noor, ya ane o yamis, ka lin me ke ka ya a popielim dim Wina'am tuon. ¹⁷ Ka ti pu'us Wina'am bareka yanam yu'un siak pa'alug kane ka ya di'e la ne

ya sunya, hale la'am ne yaname daa a tuumbe'ed yamis la. ¹⁸ Wina'am daa ke ka ya so'e ya menj tumbe'ed sa'an, ka me ke ka ya a popielim yamis.

¹⁹ Ya ninsaalib ya'am ka' paŋ la zug, m pian'ad wuu ninsaalib yiti pian'ad ba yela si'em la. Ya daa yiti pesigi ya menj n tis tuumyood ne tuumbe'ed ka li nobugid bedego. Ala men, nannanna pesigimi ya menj me tis popielim, ye ya niŋ line a su'um nyain. ²⁰ Yanam daa a tuumbe'ed yamis la, ya daa so'e ya menj popielim sa'an. ²¹ Ka tuumbane ka ya daa tum ka li mor nyan ya sa'an nannanna la, daa tisi ya bo nyoode? Tuumban la dolne ku'um. ²² Ka nannanna Wina'am ke ka ya so'e ya menj tumbe'ed sa'an, ka lieb o yamis. Ka li nyood ane ye ya aa o nidib gullim. Ka lin dol nyovur dine ka' naare. ²³ Tuumbe'ed yood ane ku'um. Ka Wina'am piini ane nyovur dine ka' naare. Ka ti di'e li tinam a yinni ne ti Zugsob Kiristo Yesu la.

7

Dap ne po'ab wada la pa'ali ti si'el la yela

¹ M ba'abiise, ya wusa mi' wada la yela. Dinzugo ya na gban'e man ye m yel si'el la gbin. Wada la so'ene nid, o vum saŋa ma'aa. ² Dinzugo, wada la poogin, li mugusne ye po'a la'as ne o sid, o sid vum saŋa. Ka o sid ya'a kpi, po'a la so'e o menj ne sid kulug wada la. ³ Dinzugo, o ya'a la'as ne dau so', ka o sid la nan voe, ba na yel ye o sa'am dau. Ka o sid ya'a kpi,

o so'e o meŋ ne sid kulug wada la. Ka o ya'a kul dau so', o pu sa'am dau.

⁴ M ba'abiise, yanam me ane ala. Yaname a Kiristo ningbina lua la zug, ya daa kpi ka wada la pu len so'e yaa. Ka nannanna Kiristo one ka Wina'am vu'ug o kumin ye ti niŋ line ma'ae Wina'am sunf la, yu'un so'e ya. ⁵ Saŋkan ka ti daa yiti dol ti ninsaalib boodim la, ka wada ke ka ti ya'amleog be'ed due ka li tum ti ningbina ni ye ti niŋ line dol kum. ⁶ Ka nannanna ti so'e ti meŋ wada la sa'an. Ti daa kpi, ka wada la pu len so'e tii. Linzug ti dol Wina'am ne vumpa'al line ka o Siig Suŋ tisi ti la, ka li ka'ane wadakudug line da sob la ke ka ti dol oo.

Wada ne tuumbe'ed la yela

⁷ Ti na yel ye bo? Ti na yel ye wada la ane bunbe'ed bee? Ayei, baa bi'elaa. La'am ne lin a sida ye wada la ane bunsuŋ la, wada la ya'a da ka'anee, m naan ku baŋin tuumbe'ede a si'ela. Wada la ya'a da pu yelin ye, "Da mor fufume," m naan ku baŋin fufum a si'ela. ⁸ Ka tuumbe'ed nyee li suer noyelug la ni, ka ke ka fufum buudi bedego due m sunfin. Wada la ya'a ka'anee, ti naan ku mi'in tuumbe'ede. ⁹ Kudum sa ka m da voe, ka da zi' wada la gbin ne, ka yu'un baŋ noyelug la gbin, ka tuumbe'ed yu'un due m sunfin ka m kpi. ¹⁰ Ka wada kane da ken ne vum la, m nye ka li mor ne ku'um na. ¹¹ Tuumbe'ed nyee suer wada la ni, ka ma' m, n kpen'esi m kumin. ¹² Wada la meŋ ane su'um nyain. Ka noyelug la me a sida, ka a su'um nyain.

¹³ Ka li ane line a su'um la mor ku'um na tisi m bee? Ayei, baa bi'elaa. Li ane tuumbe'ed la niŋi li, ka nok noyelug line a su'um la n kuu m ye li nie ye li sid ane tuumbe'ed. Ka linzug ka tuumbe'ed yu'un lieb line a bunbe'ed tita'ar.

Boodim ayi line be ninsaal ni la yela

¹⁴ Ti mi' ye wada la ane Wina'am Siig Sunj din. Ka man ane ninsaal, ka wenne yamug one ka ba kuosi tis tuumbe'ed. ¹⁵ Man pu gban'e man niŋid si'el la gbin ne. M pu niŋ man bood si'ela, ka lee tum man pu bood si'el la. ¹⁶ M ya'a tum man pu bood ye m tum si'el la, li pa'al ye m siak ye wada la a su'um. ¹⁷ Dinzugo, li ka'ane mane niŋid ne'eŋa, ka lee ane tuumbe'ed line bee m ni la. ¹⁸ M mi' ye bun line a su'um ka' m nii. M ye m yel ye, bun line a su'um ka'a man ninsaal boodim sa'ane. La'am ne tuumsuma ya'amleog bee m sa'an la, m pu nyaŋedi niŋidi lii, ¹⁹ ka pu niŋid su'um wuu man bood ye m niŋ si'em laa, ka lee tum tuumbe'ed line ka m pu bood ye m niŋ la. ²⁰ M ya'a tum line ka m pu booda, li pa'al ye li ka'ane mane niŋidi lii, ka lee ane tuumbe'ed line bee m ni la.

²¹ Dinzugo, m nyet ka mugusug kaŋa be. Li ane ye, m ya'a bood ye m niŋ dine a su'um, m ku nyaŋe. Asee line a be'ed ma'aa ka m na tun'e niŋ. ²² Wina'am wada la ket ka m sunf ma'ed. ²³ Ka m nyet wada si'a line tum m niŋgbina ni ka zabid ne wada line ka m poten'er bood la, ka loo m wuu m ane sarega nid ye m siak tuumbe'ed line kuli m niŋgbina la. ²⁴ Oi, bo susa'aŋu nwa ka m nyeta! Ano'on na faaenn m, ka m niŋgbina

nwa ku doli m n ken kumine? ²⁵ Wina'am gullim na faaenn m, ka li yi ne ti Zugsob Yesu Kiristo ni. M pu'us Wina'am bareka.

M mi' line a su'um ye m tum Wina'am boodim, amaa m ningbina boodim nyaŋe m ka m tum line ka'a su'um.

8

Wina'am Siig Suŋ dolim la yela

¹⁻² Wina'am Siig Suŋ one tisidi ti vum, ka li yit Yesu Kiristo ni la na, so'e m, ka ke ka tuumbe'ed ne kum pu len so'e ma. Dinzugo, nannanna nimbane a yinni ne Yesu Kiristo ku nye saria kadib be'ede. ³ Wina'am tum o meŋ Biig, ka o lieb ninsaal, ka wenne ninsaalib bane a tuumbe'ed dim, ka kpi ti tuumbe'ed zug. Ka o ku'um poogin Wina'am kad tuumbe'ed saria ka sa'am li paŋ, line tum ti ninsaal boodim ni. Ti ninsaal boodim ket ka wada la ka' paŋ la zug, wada la ku nyaŋe sa'am tuumbe'ed paŋa. ⁴ Wina'am niŋi li ye tinam bane belim dol Wina'am Siig Suŋ boodim la, ka li ka' ti ninsaalib boodim la, na siaki niŋ wada la noyelug line a sida la su'uŋa.

⁵ Nimbane beilim doli ba ninsaalib boodim la, noki ba ya'am niŋ ninsaalib boodim ni. Ka nimbane beilim doli Wina'am Siig Suŋ boodim la, noki ba ya'am niŋ Siig Suŋ la boodim ni. ⁶ Fu ya'a noki fu ya'am niŋ ninsaalib boodim ni, li ane ku'um. Ka fu ya'a noki fu ya'am niŋ Siig Suŋ la boodim ni, li ane nyovur ne sumalisim. ⁷ Fu ya'a noki fu ya'am niŋ ninsaalib boodim ni, fu ane Wina'am dataa, ka pu siakid Wina'am wada

laa, ka sid ku nyaŋe siaki lii. ⁸ Nimbane doli ba ninsaalib boodim la ku nyaŋe ma'ae Wina'am sunfo.

⁹ Wina'am Siig Suŋ sadigim bee ya sa'an la, ya beilim pu doli ya ninsaalib boodim, ka lee doli Siig Suŋ la boodim. On mekama pu mor Kiristo Siig Suŋ la, ka'a Kiristo nida. ¹⁰ Ka Kiristo ya'a bee ya sa'an, ya siis mor nyovur yaname lieb popielim dim Wina'am tuon la zug, hale ne ya ningbina na kpi tuumbe'ed zug la. ¹¹ Ka Wina'am one vu'ug Yesu kumin la Siig Suŋ ya'a bee ya sa'an, on one vu'ug Yesu Kiristo kumin la, me na tisi ya ninsaalib ningbina nyovur paal, ka li yine o Siig Suŋ line bee ya sa'an la.

¹² Aa to, m ba'abiise, ti di Wina'am sam, ka pu di ninsaalib boodim sam ye ti beilim doli lii. ¹³ Ya ya'a doli ninsaalib boodim ya na kpi. Ka ya ya'a kuu ya tuumbe'ed tuuma ka basi li ne Siig Suŋ paŋ, ya na voe. ¹⁴ Nimbane dolisid Wina'am Siig Suŋ la ane Wina'am biis. ¹⁵ Siig Suŋ kane ka Wina'am tisi ya pu ke ka ya a yamis ka zot dabiem, ka lee ke ka ya a Wina'am biis ka buon Wina'am ye, "Ti Ba'." ¹⁶ Wina'am Siig Suŋ meŋ ke ka ti meŋ siis mi' su'uŋa ye ti ane Wina'am biis. ¹⁷ Tiname sadigim aa o biis la, ti na di'e yelsum bane ka o digil ye o tis o nidib la, ka me na di'e li ne Kiristo. Tiname sadigim namis ne Kiristo la, ti me na di'e na'asi ne o arazana ni.

Na'asi line na ti be la yela

¹⁸ M ten'esid ye namisug line ka ti nyet nannanna la ane bi'ela, ka ti ku nyaŋe maki li ne na'asi line na ti nie ka ti nye laa. ¹⁹ Dunia

bun wusa ka Wina'am maal la gur sanƙan ka Wina'am na ke ka o biis la nie na n boodi li bedego. ²⁰ Wina'am da ke ka dunia ku nyaje niƙ lin ka o pun da maali li ye li niƙ laa, ka li ka' dunia meƙ boodim ka lee ane Wina'am boodim ka li a ala. Hale ne ala, ka ti'ir kaƙa da be, ²¹ ye, Wina'am na ke ka dunia meƙ so'e li meƙ li ya'a ti pun'e. Wina'am biis na mor yolisim ne na'asi. Ka dunia me na di'e li ne ba.

²² Ti mi' ye sanƙan n ti paae zina, ka dunia wusa unsid ne toog wenne po'a yiti sa' bood du'ab la. ²³ Ka li ka' dunia la ma'anee, ka me ane tinam bane mor Wina'am Siig Suƙ line aa o piini yiiga la. Tinam me unsid ti sunya ni, n gur sanƙan ka Wina'am na nie pa'al paalo ni ye ti aa o biis, ka ke ka ti niƙgbina nye yolisim li ya'a ti pun'e. ²⁴ Ti'ir kaƙa ni ka ti nye faangir. Ka ti ya'a nye line ka ti mor li ti'ir la, lin ka'a ti'ire. Ano'on mor ti'ir ne lin ka o pun nye? ²⁵ Ka ti ya'a mor ti'ir ne lin ka ti pu nyee, ti modigidne ka guri li.

²⁶ Ala men, Wina'am Siig Suƙ la kena ye o suƙi ti, ti tadimis ni. Ti zi' lin nar ye ti pu'us Wina'am si'em. Wina'am Siig Suƙ meƙ sosid Wina'am tisidi ti ka ke ka ti unsid ka sosidi ti sunya ni ka zi' tinam yet si'ela. ²⁷ Ka Wina'am one mi' ninsaalib sunya la, mi' Siig Suƙ la poten'er, on sosid Wina'am n tisid o nidib ka li doli Wina'am boodim la zug.

²⁸ Ti mi' ye si'el mekama ya'a ti niƙ, Wina'am tumi li ni ka maan su'um n tit nimbane non o ka o gaƙi ba ne o meƙ boodim la. ²⁹ O da gaƙ nin sieba ka ba na aa o nidib, ka dunia nam pu maale ka o da gban'e ye o na ke ka ba wenne

o Biig, ye o Biig la na a kpeenm o pitib bedego sa'an, ³⁰ ka buol nimbane ka o da gban'e ye o na ke ka ba wenne o Biig la o sa'an, ka ke ka ba a popielim dim o tuon, ka me tisi ba na'asi.

Wina'am noŋir la yela

³¹ Dinzugo, bo ka ti na yele? Wina'am ya'a be ne ti, ano'one na nyaje niŋe ti si'ela? ³² Ka Wina'am ya'a pu ke ka o meŋ Biig la pons ku'um, ka zaŋ o Biig la ka o kpi ti wusa zugo, o me ku tisi ti si'el wusa zaalim bee? ³³ Ano'on na nyaje pian' nimbane ka Wina'am gaŋ la yela be'ede? Li ane Wina'am meŋ n koos ye ba mor buod. ³⁴ Ano'on na nyaje kadi ba saria ka koosi ba yela be'ede? Li ka'a Yesu Kiristo one da kpi ka me vu'ug kumin ka zin'i Wina'am datiuŋ, ka nwe'ed nu'ug ti yela la, na koosi ti yela be'ede. ³⁵ Bo na nyaje baki ti Kiristo noŋilim ne? Daamug bee yelpakir bee namisug bee ko'om bee noŋ bee yeltoog bee ku'um na nyaje baki ti bee? Ayei. ³⁶ Li niŋne wuu lin da sob Wina'am gbaunjin si'em ye,

“Wina'am dolim zug, ka ku'um namisidi ti daar wusa.

Ka maane ti wenne bunkonbid ka ba ye ba kodig ne.”

³⁷ Yel bama ku baki tii. La'am ne yelbama wusa keenn ti sa'an na la, Kiristo one noŋi ti la ke ka ti nyaje ba wusa ka kee ba bas. ³⁸ M mi' su'uŋa ye si'el kae' na nyaje baki ti Kiristo noŋirin nee. Ku'um bee nyovur bee maleknam bee si'elnam line so'e nidib bee si'elnam line mor paŋ bee line niŋid nannanna bee line na ti niŋ bee ³⁹ si'elnam

line be agol bee tenjin bee si'el mekama wusa dine be dunia nwa ni wusa kudum ku nyaje baki ti Wina'am nonjirin nee, nonjir dine yine ti Zugsob Yesu Kiristo ni la.

9

Israel dim la yela

¹ M ane Kiristo nid ka pu ma'ada. Ka Wina'am Siig Sunj so'e m poten'er, ka li me yeti m ye m pu ma'ada. Man ye m yel si'el la ane sida, ² ye m mor susa'aj bedego m merj buudi zug. ³ Li ya'a naan keen ka m buudi nyeen su'um ka Wina'am poon noor tisini m ka m bakin ne Kiristo, m naan boodine li. ⁴ Ba ane buudi ban ka Wina'am da ganj la. O da ke ka ba aa o biis ka nye o na'am panj. Ka o naa noor ne ba ka tisi ba o wada la ne o suer ye ba doli li ka zun'e o. Ka ba di'e o noorzi'elug, ⁵ ka ane Abraham ne Isaak ne Jakob yaas. Ka Kiristo n da lieb ninsaal la, o ane ba buudi. Wina'am one so'e si'el wusa la, na nye zun'or ka li ka' naare. Ami.

⁶ M pu yet ye, Wina'am pu dol on yet si'el laa. Li ka'ane Israel dim wusa a nimbane ka Wina'am ganj laa. ⁷ Ka li ka'ane Abraham yaas wusa sid tuunn o tituunlii. Wina'am da yel ye, o na gos Isaak biis gullim ka ba a Abraham yaas. ⁸ Dinzugo biis bane ka Abraham du'a wuu ninsaalib yiti du'a biis si'em la, ka'a Wina'am biise. Ka bane ka ba du'a ka li yine Wina'am noorzi'elug ni wenne Isaak la, sid ane Abraham yaas ne Wina'am biis. ⁹ Wina'am da zi'el noor n yel ye, "Sanjan ka m na leb na la, Sara na du'a biig."

¹⁰ Ka li ka' za'a nwaa. Ti yaapo'a Rebeka da zaŋ liiba puug, ka ba mor saam yinni, one a Isaak. ¹¹⁻¹² Ka sanƙan ka ba daa nam pu du'a ba la, ba nam pu niŋ si'el ka li a su'um bee be'ed la, ka Wina'am da yel ye, “Kpeenm la na lieb o pitu la tumtum.” Ka yel ala ye o boodim la na keŋ tuon. O boodim la ane ye o gaŋ nidib, ka li ka' ban niŋ si'el la ke ka ba aa o nidiba, ka lee ane o gaŋir zug. ¹³ Li sob Wina'am gbaunjin ye Wina'am yel ye, “M daa non Jakob ka kis Esau,” ban wusa ane Isaak biis.

¹⁴ Dinzugo, bo ka ti na yele? Ti na yel ye, Wina'am ka'a sida daan bee? Ayei, baa bi'elaa.

¹⁵ Wina'am da yel Moses ye,
“M na zo nimbane ka m gaŋ ne m boodim la nimbaanlig.”

¹⁶ Ka li pu dol ninsaaliib boodim bee ba niŋire, ka lee dolne Wina'am nimbaanzoor. ¹⁷ Li da sob Wina'am gbaunjin ye, Wina'am yel Egipti na'ab Faaro ye, “M ke ka fu a na'ab ye m pa'ali m paŋ zem si'em, ka ke ka dunia wusa baŋ m yela”

¹⁸ Dinzugo, Wina'am zot nimbane ka o gaŋ ne o boodim la nimbaanlig, ka ket ka nin sieba bane ka o gaŋ ne o boodim la mor zugkpi'eun.

Wina'am supeen ne o nimbaanzoor la yela

¹⁹ Aa to. Ya yinni na bu'osi m ye, “Li ya'a a wala, bo ka Wina'am nyet nidib taale? Ano'on na nyaje zan'as Wina'am boodim?” ²⁰ M zua, fu a ano'on na nyaje lebis Wina'am pian'ade? Duk ku bu'os one ya'ab o la ye, bo ka fu ya'ab man wala? ²¹ One ya'abid la mor suer n na nok ya'agbil n ya'ab on bood si'el ka me mor suer na

ya'ab duk kan ligidi zu'e ne one ligidi pu zu'e ne ya'agbil yinni.

²² Ala men ka Wina'am da tum. O da bood ye o pa'al o supeen ka ke ka nidib wusa banj o panj. Dinzugo o da gban'e o menj ka modig ne bane ka o supeen na luu ba zug ka nar ye o sa'ami ba la, ²³ ka me bood ye o nie pa'al paalo ni o na'am panjita'ar, dine ka o pesigi tinam bane ka o zo nimbaanlig ka da ti'ebi ti ye ti ti di'e o na'am la.

²⁴ Li ane tinam bane ka o ganj la, ka ka' Jew dim la ni gullimnee, ka ane bane ka' Jew dim la ni men. ²⁵ Li dolne Hosea da sob Wina'am gbaunjin si'em la ye, Wina'am yel ye,

“Nimbane da ka' m nidib la,

ka m na noki ba ka ba aa m nidib.

Ka buudi kan ka m pu noj la,

ka m na ganji ba ka ba lieb buudi kan ka m noj la.”

²⁶ Ka

“Zin'ig kan ka m yeli ba ye,

‘Ba ka' m nidib la,’

anina ka m na ganji ba ka ba a man, Wina'am one voe la biis.”

²⁷ Wina'am nodi'es Azaya da yel paalo ni Israel dim yela ye,

“Hale ne Israel yaas a bedego wuu titanbi'isug line dig mo'ar noorin la,

ba bi'ela ma'aa na nye faangir.

²⁸ Zugsob na kad dunia saria to'oto.”

²⁹ Li dolne Azaya me da denji yel si'em la ye,

“Zugsob one so'e si'elnam wusa la ya'a da keen yaas bi'ela tisini tii,

ti naan liebin wuu Sodom ne Gomorra teens
dim,
bane ka' yaas la ne.”

Israel dim ne labasuŋ la yela

³⁰ Aa to. Bo ka ti na yele? Buudbane ka' Jew dim la da pu mood ye ba a popielim dim Wina'am tuone, ka Wina'am lee ke ka ba a popielim dim o tuon ba yadda niŋir poogin. ³¹ Ka Israel dim bane bood wada kane na ke ka ba a popielim dim Wina'am tuon la, lee pu nyee lii.

³² Bo ka ba pu nyee li? Li ane ba boodim la pu la'as ne ba yadda niŋir la zug, ka ba lee ten'es ye ba na di'e li ba tuuma zug. Ba tu'ug kugir n lu, kugkane ka ba sobi li yela Wina'am gbaunŋin ye,

³³ “Wina'am yel ye,

‘Gosima.

M digil kugir Zion Zuer zug,

line na ke ka nidib tu'ug ka lu.

Li ane kugtita'ar ka ba na bilig n lu.’

Kiristo nwaasne kugir la.

Ka one niŋ o yadda la,

ku di nyan o zugo.”

10

¹ M ba'abiise, m bood ne m sunf wusa ka sosid Wina'am ye m meŋ buudi nye faangir. ² M mi' ka yeli ba yela ye ba dol Wina'am ne ba sunf wusa, ka ba dolim la lee pu yi sida mi'ilim nii. ³ Ba zi' suer kane ka Wina'am ket ka nidib a popielim dim o tuone, ka bood ba meŋ sueya, ka linzug ba pu noki ba meŋ n lo ne Wina'am suere. ⁴ Kiristo ke ka wada la naae, ka Wina'am na ke ka on

mekama niŋ o yadda la, na a popielim daan o tuon.

Buudi wusa na tun'e nye faangir la yela

⁵ Moses da sob popielim line yi wada dolim ni la yela, ye, “One siak wada noyelug la na nye nyovur li dolim poogin.” ⁶ Ka ba da sob popielim line yi yadda niŋir Wina'am ni la yela ye, da yeli fu meŋ ye, ano'on na du arazana ni? (Li gbin ane ye, ano'on na du arazana ni ye o ke ka Kiristo sig na?) ⁷ Bee, da yeli fu meŋ ye, ano'on na sig kpi'imnam tejin? (Li gbin ane ye o keŋ ke ka Kiristo vu'ug kumin na.) ⁸ Ka li me sob ye, Wina'am pian'uk kpi'e uf ka be fu noorin ne fu sunfin. Li ane Wina'am pian'uk yadda niŋir la yela ka lin la ka ti moon. ⁹ Fu ya'a yel ne fu noor paalo ni ye Yesu ane Zugsob la, ka siaki fu sunfin ye Wina'am da vu'ug o kumin, fu na nye faangir. ¹⁰ Ti siaki ti sunfin ye Yesu ane Zugsob la, linzug ka ti lieb popielim dim Wina'am tuon, ka yeli li ne ti noor, ka linzug ka ti nye faangir. ¹¹ Li sobne Wina'am gbaunin ye, “On mekama niŋ Kiristo yadda la, ku di nyan o zugo.” ¹² Ganjir kae' Jew dim ne bane ka' Jew dim la nii. Zugsob la ane Jew dim Zugsob, ka me a bane ka' Jew dim la Zugsob, ka pesig o yelsum tis bane wusa sos sunjir o sa'an. ¹³ Li sob Wina'am gbaunin ye, “On wusa sos sunjir Zugsob la sa'an na nye faangir.”

¹⁴ Nidib ya'a pu niŋ o yaddaa, ba na niŋ wala sos sunjir o sa'ane? Ka ba ya'a pu wum labaar o yelaa, ba na niŋ wala niŋ o yadda? So' ya'a kae' na moon labaar laa, nidib na niŋ wala wumi li?

¹⁵ Ka Wina'am ya'a pu tum bane moon labaar la

naa, labaar na niŋ wala moole? Li sob Wina'am gbaunin ye, "Bane moon labasuŋ la ken ne malis bedego."

¹⁶ Ka li kae' nidib wusa siak labasuŋ laa. Azaya da sob Wina'am gbaunin ye, "Zugsoba, ba bi'ela siaki ti labaar la." ¹⁷ Yadda niŋir yitne labaar la wumug ni, ka Kiristo labaar la yela ket ka nidib wum labaar la.

¹⁸ M ye m bu'osi ya ne'eŋa ye, ya ten'es ye nidib pu wum labaar laa? Sida ba wumya. Li dolne lin da sob Wina'am gbaunin si'em la ye,

"Nidib wumi ba kukoya ne ba pian'ad dunia zin'is wusa."

¹⁹ M na lem bu'osi ya ye, ya ten'es ye, Israel dim pu gban'e Moses n sob si'el la gbin bee? Sida ba da gban'eya. Moses da yel ye,

"Wina'am yel Israel dim ye,

'M na ke ka ba mor fufum ne nidib bane ka'a ba buudi,

ka ke ka ba sunf due ne buudi bane a yalimnam ka pu gban'ad yela gbin nee.'

²⁰ Ka Azaya mor sukpi'eun ka me yel ye,

"Wina'am yel ye,

'Nimbane pu ied m la, nye m,
ka m pa'al m meŋ tisi ba.' "

²¹ Ka yel Israel dim yela ye,

"M bood bedego ye m di'e ya daar wusa
ka ya lee ane nimponannib
bane pu siakidi m noore."

11

Wina'am n zot Israel dim nimbaanlig si'em la yela

¹ M ye m bu'osi ya ye, ya ten'es ye Wina'am bas o meṅ nidib ne bee? Ayei, baa bi'elaa. M meṅ ane Israel nid, ka a Abraham yaan, ka a Benjamin buudi, ka Wina'am pu basi ma.

² Wina'am pu bas o nidib bane ka o deṅim gaṅ laa. Ya mi' lin sob Wina'am gbaunjin Elija n yel Wina'am, Israel yela si'em la ye, ³ “Zugsoba, ba kuu fu nodi'esidib, ka sa'am fu maan zin'ig la. Ka mam ma'aa kpelim, ka ba mood ye ba ku mam men.” ⁴ Ka Wina'am da lebis o yel ye, “Mam kpelim mor nidib tusa ayopoi ka ba dol m, ka pu dol Baale.” ⁵ Li ane ala nannanna. Nidib bi'ela be ka Wina'am gaṅi ba o popielim zug. ⁶ O gaṅir yine o popielim ni, ka ka'a ba ninjir zugo. Wina'am gaṅir ya'a yiin nidib ninjir ni, o popielim la ku aan sida popielim.

⁷ Aa, to. Israel dim pu nye ban bood si'ela. Li ane ba bi'ela bane ka Wina'am gaṅ la da nyee li. Ka bane kpelim la pu siak Wina'am ka lieb tobpuwumnib. ⁸ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunjin ye,

“Hale n ti paae zina, Wina'am ke ka ba ya'am a yoogo,

ka ba nini pu nyeta,

ka ba toba pu wum na.”

⁹ Ka David me yel Wina'am gbaunjin ye,

“Wina'am na ke ka lin ka nimbama dol la a bendug ba sa'an

ka ba na li ka nye namisug,

10 ka ke ka ba nini yo,
 ka ba ku nyanje nyee,
 ka ke ka yeltoog bane ka ba zeed la wumi ba
 ka ba ku'usid."

11 Dinzugo, m bu'osi ya ye, ya ten'es ye Israel dim da tu'ugne ye ba lu ka sa'am bee? Ayei, baa bi'elaa. Ban tu'ug ka tum tuumbe'ed la zug, ka bane ka' Jew dim la nye faangir. Wina'am nin ala ye Israel dim na mor fufum ne bane ka' Jew dim la. 12 Israel dim tuumbe'ed da ke ka dunia dim bane kpelim la nye yelsum bedego. Ka ban ka' Wina'am nidib ya'as la ke ka bane ka' Jew dim la nye Wina'am yelsum bedego. Ka sanjan ka Israel dim bedego na len lieb Wina'am nidib ya'as la, Wina'am yelsum na a bedego n gaad ala.

Bane ka' Jew dim la n nyet faangir la yela

13 M ye m sob ne' tis yanam bane ka' Jew dim la. Ye Wina'am sadigim ke ka m a Kiristo Tumtum ka tum m yanam bane ka' Jew dim sa'an la, m na'asid tuum kan ka Wina'am tisi m 14 ye li ke ka m meɲ buudi mor fufum ne bane ka' Jew dim la. Ka ala ka m na faaenn m meɲ buudi sieba. 15 Wina'am n daa bas Jew dim ka ba ka'a o nidib ya'as la, ke ka Wina'am naal ne dunia dim bane kpelim la. Ka li yu'un na a wala, Wina'am di'e ba ka ba aa o nidib ya'asa? Li na ane buntita'ar line a nyovur tis bane kpi la.

16 Fu ya'a nok bodobodo kane ka fu gbin'e yiiga la n tis Wina'am, line kpelim la me ane o din. Ka tiig nya'a ya'a a Wina'am din, tiig la wila me ane o din. 17 Jew dim la wenne Olive tiig line be yin ne. Ka Wina'am ko' tikaɲa wila sieba, ka nok

moogin Olive tiig wil n to'oŋ yin tiig, ka li lieb yinni. Yanam bane ka' Jew dim la wenne moogin Olive tiig wil la, ka ya di'ed Wina'am yelsum line yi ne Jew dim sa'an na wenne moogin Olive tiig wil la di'ed su'um line yi ne yin tiig la ni. ¹⁸ Dinzugo, da nwe'ed nyo'og ka ne'es bane ka Wina'am ko'ogi ba bas wenne yin tiig wila laa. Da mor tita'alim; ka fu ane wil ma'aa. Nya'a tit uf su'um, ka ka' fu tit nya'a su'um.

¹⁹ Fu na lebis ye, "Sida, Wina'am da ko' wila la n ke ka paalo naam n tis man." ²⁰ Li a sida. Ban pu niŋ Wina'am yadda la zug ka o kuu ba. Ka fun niŋ o yadda la zug ka fu kpelim to'oŋ ne o. Dinzugo, da more tita'alim. Gu'usimi fu meŋ. ²¹ Wina'am pu ke ka yin tiig wila bane pu niŋ o yadda la kpelim to'oŋ ne yin tiig laa. Fu ten'es ye fun ya'a pu niŋ o yaddaa, o na ke ka fu kpelim to'oŋ bee?

²² Gosim Wina'am zot nimbaanlig ka kpi'em ne sida si'em. O a sida sob tis bane li, ka fu ya'a kpelim niŋ o yadda la gullim, o na kpelim zoti fu nimbaanlig. Li ya'a ka' walaa, o me na ko'og fu men n bas. ²³ Ka Jew dim ya'a tiak ka len niŋ Wina'am yadda, o na ke ka ba me len to'oŋ ne yin tiig la; ka Wina'am na nyaŋe niŋ ala. ²⁴ Yanam bane ka' Jew dim la wenne moogin Olive tiig wil, ka Wina'am ko'ogi li ka to'oŋi li ne yin Olive tiig la. Ka lin ka' ban yiti to'oŋ tiis si'em laa. Ka li pu toe ka Wina'am na nok wil bane ka o ko'og yin tiig la ni len to'oŋ ne ba meŋ tiig la ya'asa.

Wina'am n zot nidib nimbaanlig si'em la yela

²⁵ M ba'abiise, m bood ye ya ban yelsua'ada kaŋa, ye ya da ten'es ye ya ane ya'am dima. Li ane ye Israel dim sieba mor zugkpi'eun, ka li na be n ti paae sanŋan ka bane ka' Jew dim wusa ka Wina'am gaŋ la kpen' Wina'am so'olimin. ²⁶ Ka ala ka Israel dim wusa na nye faangir. Li dolne lin da sob Wina'am gbaunin ye,

“Wina'am yel ye,

'Ti Faangid la na yi Zion zuer ni kena,

ka na yiis Jakob yaas tuumbe'ed wusa.

²⁷ Ye ka lin la na a on nonaar ne ba la,

sanŋan ka o na yiisi ba tuumbe'ed n bas la.’

²⁸ Jew dim la da zan'as labasuŋ la zug, ka ba lieb Wina'am dataas, ka li ane yanam bane ka' Jew dim la su'um nyeeb la zug. Wina'am gaŋ Jew dim buudi ne ba yaanam la zug ka ba me a nimbane ka o noŋ. ²⁹ Wina'am pu gaŋid nidib ka tisidi ba o yelsum ka len tiakedi o ya'am.

³⁰ Yanam bane ka' Jew dim da zan'as Wina'am, ka nannanna ka o yu'un zoo ya nimbaanlig, Jew dim la zan'as o la zug. ³¹ Ala men Jew dim la zan'asid Wina'am nannanna ye ba na di'e nimbaanlzoor o sa'an. Ka li me a nimbaanlzoor kane ka ya di'e Wina'am sa'an la. ³² Nidib wusa zan'as Wina'am, ka Wina'am ke ka li loo ba wuu ba bene sarega ni, ye o na zo nidib wusa nimbaanlig.

³³ Wina'am yelsum ane bedego, ka o mor ya'am ne mi'ilim bedego. Ano'on na nyaŋe yel o poten'ere, ka na nyaŋe ban on niŋid si'ela? ³⁴ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunin ye,

“So' kae' mi' Zugsob poten'ere,

bee na nyaŋe sa'al oo,

³⁵ bee na tis o si'el ye o ti lebisi yoo.”

³⁶ Wina'am maal si'el wusa. Ka on zug ka si'el wusa kpelim be ye li tis o na'asi. Wina'am na nye na'asi ka li ka' naare. Ami.

12

Tiname na tum Wina'am tuuma si'em la yela

¹ Dinzugo, m ba'abiise, Wina'am zoo ti nim-baanlig ka li yu'un zu'e la zug, ka m sa'ani ya ye ya noki ya meŋ, ka ke ka li a maan line voe n tis Wina'am n a su'um nyain ka ma'ae Wina'am sunf. Ne'eŋa a sida zun'or n tis Wina'am. ² Da tu'asidi line wusa ka dunia dim niŋid laa. Keli ka Wina'am tisi ya ya'am paal, ka li na tiake ya beilim. Ka ya na nyaŋe baŋ Wina'am boodim, bun line a su'um ne line ma'ed Wina'am sunf.

³ Wina'am popielim piini kan ka o tisi m la zug, ka m yeti ya wusa, ye ya da ten'es ye ya zu'e gaad ya meŋ a si'em laa, ka lee ten'es ne sida ye ya ane yanam kpelim a si'em la, ka li dolne yadda niŋir line ka Wina'am tisi ya a si'em la.

⁴ Nid mor niŋgbiŋ yinni, ka li mor luas bedego. Ka luas za'a more ba tuuma gun gun. ⁵ Ala men, ti a yinni ne Kiristo ka wenne niŋgbiŋ yinni ne, la'am ne tinam a bedego la. Ka ti wusa to'oŋ taaba wuu niŋgbiŋ yinni luas n to'oŋ taaba si'em la. ⁶ Ti di'ed piini kon'ob kon'ob, ka li yine Wina'am popielim ni. Dinzugo ti nokim piini la n suŋ taaba. Ka one piini a nodi'esug, on di'em Wina'am noor pian'ad n tis nidib ka li dolne ti yadda niŋir a si'em. ⁷ Ka one piini a ye o suŋ

nidib, on sunjim. Bee one piini a ye o pa'al nidib Wina'am yela, on pa'alim. ⁸ Bee one piini a ye o kpemis nidib, on kpemisi ba sunya. One piini a tisib, on tis ne o sunf wusa. Ka one piini a ye o a tuon gat, on tumi li su'uŋa. Ka one piini a nimbaanzoor, on maalimi li ne sumalisim.

⁹ Keli ka ya nonjir a sida nonjir, ka kisi bunbe'ed, ka gban'e line a su'um ne ya nu'us ayi, ¹⁰ ka nonj taaba su'uŋa yaname kpelim a ba'abiis ne taaba Kiristo sa'an la, ka tia' ye ya tis taaba na'asi, ¹¹ ka tum bedego n tis Wina'am ka da zoti gbanya'am, ka pesigi ya menj n tum Wina'am tuuma ne nimmua, ¹² ka ya ti'ir ke ka ya mor sumalisim, ka modigi ya yeltood poogin, ka pu'us Wina'am saŋa wusa, ¹³ ka sunj Wina'am nidib bane bood sunjir, ka di'e saam ya yaan.

¹⁴ Sosim Wina'am ye o tis bane namisidi ya la yelsum. Sida, sosim o ka o tisi ba yelsum, ka da tisi ba nopoore. ¹⁵ Maalim sumalisim ne bane mor sumalisim. Ka mor susa'aŋ ne bane me mor susa'aŋ. ¹⁶ More poten'er yinni ne taaba. Ka da more tita'alim, ka lee siaki la'as ne tadimnam. Ka da ten'es ye ya nif nienee.

¹⁷ Da lebis be'ed, be'ed zugo. Kpe'enjimi ya menj n tum line ka nidib wusa gos ka li a su'um. ¹⁸ Ka li ya'a nyaŋedin ya sa'an, yanam mor sumalisim ne nidib wusa. ¹⁹ M ba'abinonja, kudin da lebis be'ed, be'ed zugo, ka lee ke ka Wina'am supeen niŋi li. Li sob Wina'am gbaunjin ye, "Zugsob na lebis yo sam." ²⁰ Niŋimi wuu lin sob Wina'am gbaunjin ye,

"Fu dataa ko'om ya'a zabid,
fun diisim o,

ka ku'onuud ya'a mor o,
 fun tisim o ku'om ka o nu;
 ka fu ya'a niŋ ala,
 yeltita'ar ka fu noke zi'il o.”

²¹ Da ke ka tuumbe'ed di yaa, ka lee noke tuumsuma n nyanŋ tuumbe'ed.

13

Tiname na niŋ si'em siak paŋ dim noor la yela

¹ Nid wusa siakim nimbane so'e tej la noya. Bozugo so' pu mor paŋa, asee li yi Wina'am sa'an na. Li ane Wina'am ke ka nimbane so'e tej la mor paŋ. ² Ka on mekama zan'as nimbane so'e tej la noor, o zan'asne line ka Wina'am zi'el la. Ka on mekama niŋid ala, ba na kad o saria be'ed. ³ Nimbane tum be'ed na zo paŋdim, ka ka' nimbane tum su'um laa. Ya ya'a pu bood ye ya zo nimbane mor paŋ la, yanam tum line nar, ka o pian'a ya, ⁴ bozugo o ane Wina'am nidi ya suŋir zug. Ya ya'a tum be'ed yanam zom o; ka o sid mor paŋ kan na tisi ya saansug. O ane Wina'am tumtum, ka di'ed Wina'am supeen n saansid nimbane tum be'ed la. ⁵ Ka linzugo li nar ye ya siak nimbane mor paŋ la noor, ka ka'ane ye ya luak Wina'am supeen ma'anee, ka me ane ye ya mi' ye lin a su'um.

⁶ Ka li me ane din zug ka ya yiti yood lampo. Nimbane tuuma a ye ba so'e nidib la tumme Wina'am tuuma. ⁷ Tisimi ba wusa line nar ye ba di'e. Li ya'a nar ye ba di'e lampo bee araza'as lampo, yanam yoom tisi ba. Ka li ya'a nar ye ba di'e na'asi, yanam na'asimi ba.

Tiname na nonj taaba si'em la yela

⁸ Da more so' samme. Yaname na mor sam si'a ane ye ya nonj taaba. On mekama nonj o tiraan, siak Wina'am wada la wusa. ⁹ Wina'am noyelug sieba be, ka ane ye, "Da sa'am po'aba, da ku nidaa, da zuudaa, da more fufumee." Ka bedego len be ka la'as ne bama a yinni, "Nonjimi fu tiraan wuu fun nonji fu mej si'em la." ¹⁰ One nonj o tiraan ku tum o tiraan be'ede. Dinzugo ya ya'a nonj taaba, ya siak wada la wusa.

¹¹ Ninjimi ala yaname mi' saɲa a si'em la zug. Saɲa paa na ye ya due gbeemin. Ti faangir saɲa yue, ka pu lal wuu tinam daa nam pin'ili ninj Yesu Kiristo yadda si'em laa. ¹² Yu'unj bood gaadug, ka beog bood nier. Dinzugo ti basim lik tuuma line a be'ed la, ka nok Wina'am zaba la'ad line a tuumsuma. ¹³ Keli ka ti tuuma ninjir a su'um wuu nimbane be nintanjin ka ti da nu daam kool bee sa'am po'aba, bee zabid ne nidiba bee mor fufume. ¹⁴ Doli ti Zugsob Yesu Kiristo ka ninjidi wuu on ninj si'em la, ka bas ka da len ten'es yanam na ninj ya ninjbinj boodim si'em la ya'asa.

14

¹ Di'em ninkane yadda pood, ka da nwa'asid ne o, o ten'esug la yelaa. ² Ninso' yadda ninjir tun'e ke ka o di si'el wusa, ka one yadda pood la kis ni'im. ³ Ka ninjane dit si'el wusa la da ne'es ninjane kis ni'im laa. Ka one pu kis si'ela da yel one kis si'el ye o ninj line ka'a su'um, bozugo Wina'am di'e o. ⁴ Fu a ano'one na kadi so' tumtum saria? O ya'a zi'e bee lu ne, li ane o

meŋ Zugsob na yel ye o di buod bee o luya. Ka o sid na di buod ka zi'e kiŋ kiŋ, Zugsob la n na tun'e ke ka o zi'e kiŋ kiŋ la zug.

⁵ Ninso' gosid ka dabis si'a a su'um gaad dabis sieba. Ka so' gosid ka dabisa wusa zem ne. So' wusa kel ka o poten'er a yinni. ⁶ On mekama gosid ka dabis si'a a su'um, niŋidi li ye o na'as Zugsob la. Ka on mekama pu kis si'ela, diti li ye o na'as Zugsob la, on pu'usid Wina'am bareka diib la yela la zug. Ka one me kis disieba diib la, niŋid ala ye o me na'as Zugsob la, ka me pu'usid Wina'am bareka. ⁷ So' kae' voe o meŋ yela, bee kpiid o meŋ boodim ma'anee. ⁸ Ti ya'a voe, ti vone ye ti tum Zugsob boodim. Ka ti ya'a kpi, li ane ti Zugsob boodim ka ti kpi. Aa to, ti ya'a voe bee ti ya'a kpi ne, ti ane Zugsob la nidib. ⁹ Kiristo da kpi ka len vu'ug kumin la ye o a bane kpi ne bane voe la Zugsob.

¹⁰ Ka fune, bo ka fu kati fu ba'abiig saria? Bee bo yela ka fu ne'esidi fu ba'abiiga? Ti wusa na zi'en Wina'am tuon ka o kadi ti saria. ¹¹ Li sob Wina'am gbaunjin ye,

“Zugsob yel ye,

‘Man voe nwa,

nidib wusa na igin man tuon,

ka zilim wusa na tu'as tis Wina'am.’ ”

¹² Aa to, ti yinni yinni na tu'as o meŋ yela wusa n tis Wina'am.

¹³ Dinzugo, keli ka ti bas, ka da kati ti ba'abitaaba saria, ka lee gban'e ka da nok si'el niŋ ti ba'abiig sueren line ta'asid o luuga. ¹⁴ Mam a yinni ne ti Zugsob Yesu la ke ka m baŋ sida ye diid kae' a dian'ade. Amaa so' ya'a ten'es ye

diid be a dian'ad, li ane dian'ade o sa'an. ¹⁵ Fu ba'abiig sunf ya'a sa'am fun dit disi'a la zug, fu pu len tum noŋilim tuuma. Da ke ka diib kane ka fu di la sa'am fu ba'abiig one ka Kiristo kpi o zug laa. ¹⁶ Ka da ke ka line ka fu gos ka li a su'um la lieb be'ed nidib pian'adinee. ¹⁷ Diib bee nuub ka' dine pak Wina'am so'olim nii, ka lee ane popielim ne sumalisim kan ka Wina'am Siig Sunj tisid la. ¹⁸ Ka on mekama dol Kiristo anwa na malisne Wina'am ka nye na'asi nidibin.

¹⁹ Dinzugo ti moomi ka yiti niŋ dine na mor sumalisim ka na sunji ti ba'abitaaba. ²⁰ Da sa'am line ka Wina'am niŋ la diib zugo. Diib wusa nare ba di. Amaa li ka'a su'um ka fu di si'el line na ke ka fu taaba lu tuumbe'edinee. ²¹ Lini a su'um ye fu niŋ ane ye fu da di nimme bee nu daam bee niŋ si'el line na ke ka fu ba'abiig luu.

²² Mori fun ten'es ne'e yela si'em fu ni ne Wina'am sa'an ma'aa. Niŋkane niŋ si'el line ka o gos ka li a su'um, ka pu ten'es ye o mor gba'ar li zug la mor sumalisim. ²³ One bi'esid si'el yela ka dii li la, tum taal. Bozugo o pu di li ne yadda. Ka lin wusa pu dol ne yadda ane tuumbe'ed.

15

¹ Li nar ka tinam bane yadda niŋir Yesu Kiristo ni zu'e la sunj nimbane ka ba yadda niŋir pood ka ba nye sukpi'em ba yadda niŋir ni. ² Ti yinni yinni niŋim dine na ma'ae o ba'abiig sunf, ka ka' o meŋ sunfo, ka li ane o ba'abiig su'um nyeeb zug ye li sunj o ka o yadda niŋir kpi'em. ³ Ka Kiristo da pu niŋ dine ma'ed o meŋ sunfo, ka lee niŋ ka li dolne lin sob Wina'am gbaunjin ye,

“Bane tu'ud Wina'am la tu'udne man.”

⁴ Lin wusa ka ba da sob Wina'am gbaunjin la, da sobne ye li zamisi ti, ye Wina'am gbaun la na ke ka ti modig ka mor sukpi'eun, ka li na ke ka ti mor ti'ir ye ti na ti be Wina'am sa'an.

⁵ M sos Wina'am one tisidi ti modigir ne kpe'enir la ye o na ke ka yaname dol Yesu Kiristo la na ke ka ya mor poten'er yinni, ⁶ ka dinzug ka ya wusa na mor noor yinni n zun'e Wina'am one aa ti Zugsob Yesu Kiristo Ba' la.

Bane ka' Jew dim la zun'od Wina'am la yela

⁷ Gban'ami noor yinni ne taaba ka na'as Wina'am, wuu Kiristo da di'e yanam si'em la. ⁸ M yeli ya ye Kiristo da lieb Jew dim la tumtum ye o pa'al ye Wina'am a sida sob, ka me ye o ke ka Wina'am da zi'el ti yaanam noor la lieb sida, ⁹ ka me ye bane ka' Jew dim la na zun'e Wina'am on zoti ba nimbaanlig la zug. Li da sob Wina'am gbaunjin ye,

“Dinzugo, m na pu'us fun Wina'am bareka bane ka' Jew dim la ni,
ka me na yuum n zun'e fu yu'ur.”

¹⁰ Ka li len sob ye,
“Yanam bane ka' Jew dim la la'am ne Jew dim la,
more sumalisim.”

¹¹ Ka len sob ye,
“Nimbane ka' Jew dim la za'a,
zun'omi Zugsob la.

Buudi wusa, zun'om o bedego.”

¹² Ka Wina'am nodi'es Azaya me sob ye,
“Jese yaan na kena,

ka Wina'am na ke ka o so'e buudi wusa.
Ka bane ka' Jew dim la na mor ti'ir o ni.”

¹³ M sos Wina'am one tisidi ti ti'ir, ye o na ke ka ya mor sumalisim bedego, ya yadda ninjir Kiristo ni la zug. Ka Wina'am Siig Suṅ paṅ na ke ka ya ti'ir nobug bedego.

Lini ke ka Paul sob ne sukpi'eunṅ la yela

¹⁴ M ba'abiise, m suunr kpi'em bedego ne yaname a si'em ye ya poten'er nie ya si'el wusa ni ka ya na nyaṅe sa'al taaba. ¹⁵⁻¹⁶ Mam mor sukpi'eunṅ ka denji sob yelsieba ye m tienn ya li yela, Wina'am tisi m popielim piini si'a ka m a Yesu Kiristo Tumtum ye m tum o tuuma bane ka' Jew dimin la zug. M tum wuu maalmaanib yiti tisid Wina'am piini si'em la ka moon Wina'am labasuṅ la ye bane ka' Jew dim la na a piini tis Wina'am line na malis o, ka o Siig Suṅ ke ka ba a su'um nyain.

¹⁷ Mam a yinni ne Yesu Kiristo la ke ka m nyaṅedi nwe'ed nyo'og ne tuum kan ka m tumme tisid Wina'am la. ¹⁸ M na nwe'e nyo'og ka pian' ne'e yela ma'aa ye Kiristo ke ka bane ka' Jew dim la siak Wina'am ka li yine mam sa'an. Li ane m pian'ad ne m tuuma ¹⁹ ne paṅ kane ke ka m nyaṅedi maan bunnyalima ne Wina'am Siig Suṅ paṅ la ke ka Kiristo ninjidi li. Ka ala ka m yi Jerusalem n gilig n keṅ paae Illirikum teṅin ka mool Kiristo labasuṅ la zin'is bama wusa. ²⁰ Ka yiti bood hale ye m mool Kiristo labasuṅ zin'is ban ka ba nam pu wum o yela laa, ka ka'a ye m dolis so' nobaa, ka ane mane pin'ili li pa'alug. ²¹ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunṅin ye,
 “Nimbane ka ba pu yeli ba o yela la,
 na banji li.

Ka bane nam pu wum o yela la
na gban'e li gbin.”

Paul n gban'e ye o keŋ kaae Room dim la yela

²² Lina giŋim saŋa bedego ka m pu nyaŋe keenn ya sa'an naa. ²³ Ka nannanna ka m yu'un naae m tuuma teens bama ni, ka me da bood yuma bedego ye m kena kaae ya, ²⁴ ka lin zug ka m mor poten'er ye m na nyee ya, saŋkan ka m ti gati ken Spain teŋin la, ka na be ya sa'an saŋa bi'ela ka li na malis m, ka ya nyaan suŋi m ka m gaad. ²⁵ Ka nannanna m ye m keŋne Jerusalem n suŋ Wina'am nidib bane be anina la. ²⁶ Wina'am nidib bane be Masedonia ne Akaia teensin, ten'es ye li a su'um ka nok piini n tolim tis tadimnam bane a Wina'am nidib ka be Jerusalem ni la. ²⁷ Ba meŋi ten'es ye li a su'um ka niŋ ala. Ka li me nar ye ba sid niŋ ala. Jew dim la da ke ka bane ka' Jew dim la la'am di'e Wina'am yelsum line suŋidi ba siis. Ka lin zug ka li a su'um ka bane ka' Jew dim la suŋ Jew dim ka ba di'e yelsum line na suŋi ba niŋgbina. ²⁸ M ya'a tolis ligidi kan ka Wina'am nidib bane be Masedonia ne Akaia la'as la wusa n tis Wina'am nidib bane be Jerusalem la naae, m na kena kaae ya ka naan n gaadi keŋ Spain. ²⁹ Ka m mi' ye m ya'a paae ya sa'an na m na mor Kiristo yelsum bedego na.

³⁰ M ba'abiise, m belimini ya ne ti Zugsob Yesu Kiristo ma'asim zug ne Siig Suŋ noŋilim zug ye ya la'am ne man mo' sos Wina'am man yela. ³¹ Sosimi Wina'am ka m nyaŋe pons ne bane ka'a Wina'am nidibi n be Juuda teŋin la sa'an, ka tuum kan ka m ye m tum Jerusalem ni la malis

Wina'am nidib bane be anina la. ³² Ka dinzug ka li ya'a a Wina'am boodim, m na keenn ya sa'an na ne sumalisim, ka nye nimma'asim ya sa'an. ³³ Wina'am one tisid sumalisim na be ne ya wusa. Ami.

16

Pu'usug

¹ M pian'adne ti taunn Foebe yelsum yela tisidi ya. O ane Wina'am nidib bane be Kenkiria tenjin la sunjid. ² Di'emini o wenne lin nar ne Wina'am nidibi di'ed taaba si'em la, ti Zugsob yu'ur zug, ka sunj o ne on bood si'el ya sa'an; ka o menj daa sunjid nidib bedego la'am ne mam.

³ Pu'usimi Priska ne Akuila, m tumtum taaba bane tum Yesu Kiristo tuuma la. ⁴ Ba da siak ye ba kpi mam zug. M pu'usidi ba bareka, ka li ka' mam ma'anee, ka me ane bane ka' Jew dim ka a Wina'am nidib la me pu'usidi ba.

⁵ Ka pu'us Wina'am nidib bane la'asedi ba yin la.

Ka pu'us m zuasunj Epenetus one be Asia tenjin la. One daa denjim siaki dol Yesu Kiristo yiiga.

⁶ Ka pu'us Meeri one daa tum hale n tisidi ya la.

⁷ Ka pu'us Andronikus ne Junias bane aa m du'adib ka da la'am be sarega ni ne mam la. Ka Kiristo Tumtum nib la mi'i ba su'uŋa. Ka ba me da denji dol Kiristo man yiiga.

- 8 Pu'usimi m zuasuŋ Ampliatus one ka m noŋ Kiristo zug la.
- 9 Ka pu'us Urbanus, ti tumtum tiraan one tum Kiristo tuuma la, ne m zuasuŋ Stakis.
- 10 Ka pu'us Apelles on ka nidib bedego baŋ ye o dol Kiristo ne sida la. Ka pu'us Aristobulus yidim.
- 11 Ka pu'us m du'ad Herodion. Ka pu'us Narkissus yidim bane niŋ Zugsob yadda la.
- 12 Ka pu'us Trifaena ne Trifosa bane tum Zugsob tuuma la. Ka pu'us m zuasuŋ Persis one tum bedego tisid Zugsob la.
- 13 Ka pu'us Rifus on ka nidib bedego mi' o tuuma Kiristo zug la, ne on daa noŋ m wuu o biig la.
- 14 Ka pu'us Asinkritus ne Flegon ne Hermes ne Patrobas, ne Hermas ne ba'abiis zan'asa bane be ne ba la.
- 15 Ka pu'us Filologus ne Julia ne Nereus ne o taunn ne Olimpas ne Wina'am nidib wusa bane be ne ba la.
- 16 Pu'usimi taaba ne noŋir.
Kiristo nidib wusa pu'usidi ya.

Sa'alug

17 M ba'abiise, m sa'ali ya ye ya gu'us ne nimbane mor weligir kenne ya sa'an ka maan si'elnam line lubid nidib la, ba zan'as ka pu dol pa'alug kane ka ya di'e laa. Luakimini ya meŋ ne ba. 18 Bane niŋidi ala la pu tum ne ti Zugsob Kiristo tuumaa ka lee tum ne ba meŋ ya'amleog tuuma. Ba ma'ad nimbane potenda pu kpi'em la n pian' ne nomalisiŋ. 19 Nidib bedego wum

yaname siak labasuŋ la si'em la, ka linzug ka m mor sumalisim ya yela. Ka m bood ye ya mor ya'am ne line a su'um, ka da mor poten'er ne line a be'ede.

²⁰ Li kpelim bi'ela ka Wina'am one tisidi ti sumalisim na sa'am Sutaana paŋ ka ke ka ya nyaŋ o.

Ti Zugsob Yesu Kiristo yelsum na be ne ya.

Pu'usug ya'as

²¹ M tumtum tiraan Timoti pu'usidi ya. Ka m du'adib Lukius ne Jason ne Sosipater me pu'usidi ya.

²² Man Tertius, one sobid lin ka Paul pian'a gbaun kaŋa ni la, pu'usidi ya ti Zugsob yu'ur zug.

²³ Gaius one a m yisigidir daan ne on yin ka Wina'am nidib la'ased la, pu'usidi ya.

Erastus one gur teŋ kaŋa ligidi la ne ti ba'abiig Kuartus, pu'usid ya.

²⁴ Ti Zugsob Yesu Kiristo yelsum be ne ya wusa, Ami.

Wina'am na'asi la yela

²⁵ Zun'omi Wina'am one nyaŋe ket ka ya mor paŋ ya yadda niŋir ni la. Ala ka labasuŋ kan ka m pa'ali ya, ne lin ka m mooli tisi ya Yesu Kiristo yela la, ne yelsua'adir line yu'un nie paalo ni la yeli ti. Yelsua'adir la da sua'eya ka li yuma lal, ²⁶ ka Wina'am nodi'esidib sob ka li yu'un nie paalo. Ka Wina'am one voe ka ka' naar la tis noor ka buudi wusa baŋi li, ye nidib bedego siak Wina'am ka niŋ o yadda. ²⁷ Wina'am one mor ya'am gaad so' wusa la di'em na'asi saŋa line ka' naare Yesu Kiristo yu'ur zug. Ami.

Wina'am Gbaun (Ghana)
The New Testament the Kusaal language (Ghana)
copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kusaal)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
c688c8bf-38ac-5c00-90bd-6e4eaa165a20